

2017-11-24

Ubåtssamband - Submarine Communication
U-Boot Funk - Communication Sous-marine

Carl-Henrik Walde

M 05 /2017

Svärdfisken 1915

Sjöormen 1965

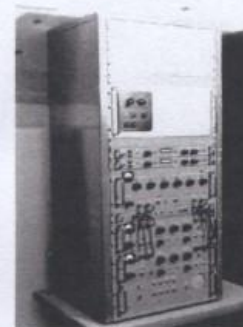
Sjöhundens 1975

Långvåg: Ruda Radio

Kortvåg: Snabbsändningsmottagare någonstans i Sverige

Förord

Carl Henrik Walde har genom åren skrivit ett stort antal artiklar om radio och radiokommunikation och om världsarvet Grimeton som har publicerats på olika ställen. Hösten 2017 gjorde han en sammanställning av ett antal av de artiklar som specifikt rörde ubåtskommunikation avsett som en sammanfattande dokumentation för FHT inom detta området. En redigering var planerad innan dokumentet skulle anses klart men hans aldrig med innan han avled under försommaren 2018.

Sammanställningen i det skick den förelåg 2017 finns utskriven i några exemplar varav ett kommer att läggas i Krigsarkivet och ett finnas i FHT arkiv. Här redovisas dokumentet med författarens inledning och därefter en innehållsförteckning med anvisning om var de olika skrifter som ingick i underlaget kan läsas.

Malte Jönson, januari 2019

Författarens inledning

Under årens lopp har jag författat artiklar och konferensbidrag om ubåtskommunikation under 1900-talet och om långvågssändaren SAQ i Grimeton som var till stor nytta för den svenska marinen. I valet att sammanställa detta material till ett enda dokument eller att låta några av de tillgängliga skrifterna bli kapitel i en samlingsvolym valde jag det senare alternativet trots att avsnitten blir i olika format, överlappande och utan genomgående sidnumrering. Jag har för denna FHT-skrift fått använda publikationer som är på svenska och engelska med inslag av tyska och franska; de har vid behov uppdaterats.

Ett varmt tack till FHT, Arne Ahlström, Maria Walde och kollegor, här alltför många att nämnas, för er värdefulla hjälp.

Author's introduction

Over the years, I have written some articles and conference papers on 20th century submarine radio communication and on SAQ in Grimeton which was a long wave transmitter of great benefit to the Swedish Navy. One could either fuse this material into a document or let some of the available sources become chapters in a volume. I chose the latter option although it will be in different formats, overlapping and without pagination. I have been allowed to use publications which are in Swedish, English with elements of German and French; they have been reviewed and updated if necessary.

Many thanks to FHT, Arne Ahlström, Maria Walde and colleagues, here too numerous to mention, for your valuable help.

Autoreneinführung

Im Laufe der Jahre habe ich Artikel und Konferenzbeiträge zu U-Boot Funk in dem 20. Jahrhundert und zu SAQ in Grimeton, ein Längstwellensender von großem Nutzen für die Swedische Marine, geschrieben. Bei den Wahlen, dass Schmelzen dieses Materials zu einem Dokument oder einige der verfügbaren Quellen in einer Sammlung zu lassen, habe ich für die zweite Option entschieden, obwohl mit verschiedenen Formaten, überlappend und ohne Paginierung. Mir wurde erlaubt Schriften auf Schwedisch und Englisch mit Elementen der Deutsch und Fransösisch zu verwenden; sie wurden überprüft und gegebenfalls aktualisiert.

Vielen Dank an FHT, Arne Ahlström, Maria Walde und Kolleginnen/Kollegen, hier zu zahlreich zu erwähnen, für ihre wertvolle Unterstützung.

L'introduction de l'auteur

Au cour des années, j'ai écrit quelques articles et contributions aux conférences sur XXe siècle communication sous-marine et sur SAQ à Grimeton qui était un émetteur des ondes longues, un grand avantage pour la marine suédoise. On peut fusionner ce matériau ou utiliser des documents disponibles comme chapitres dans une collection. Je choisi la dernière option bien que les sections sont dans des formats différents avec de chevauchement et sans pagination. On m'a donné la permission d'utiliser des publications en suédois et en anglais avec des éléments de l'allemand et le français; ont été examinés et, si nécessaire, mis à jour.

Un grand merci à FHT, Arne Ahlström, Maria Walde et collègues, ici trop nombreux pour les mentionner, pour votre l'aide précieuse.

Följande skrifter ingår i underlaget:

- FHT M06/17 Ubåtsradio, Ernst Alexanderson och världsarvet SAQ i Grimeton.
Denna skrift är framtagen för utställningen Försvarsradio 100 år som visades på Ledningsregementet hösten 2018. Skriften återfinns här på FHT hemsida under rubriken Marinen/dokument.
- FHT M07/17 Submarine communication Ernst F W Alexanderson World heritage SAQ Grimeton.
Samma innehåll som FHT M06/17 men översatt till engelska. Skriften återfinns här på FHT hemsida under rubriken Marinen/dokument.
- Swedish submarine communication during 100 years, the role of Ernst F W Alexanderson, and how the Royal Swedish Navy helped Varberg radio at Grimeton (SAQ) to world heritage status.
Artikeln publicerad i Tidskrift i Sjöväsendet nr 4/2006 och kan läsas på nätet under adressen www.koms.se/arkiv/tidskrift/arkiv/nr-4-2006. Den återfinns på sidorna 379 - 392.
- SAQ in Grimeton, the Only Remaining Pre-electronic Transmitter for Transatlantic Work, now on the Unesco World Heritage List.
Konferensbidrag från 2006. Artikeln återfinns på nätet om man söker på den angivna rubriken.
- FHT M04/2017 Långvågsradio och ubåtssamband (kortversion).
Skriften återfinns här på FHT hemsida under rubriken Marinen/dokument.
- SAQ Grimeton. Broschyr på engelska, svenska och tyska som sålts vid radiostationen Grimeton. I den utgåva som läggs i Krigsarkivet och FHT arkiv finns även en översättning av texten till franska.

